

แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน
GUIDELINES FOR DEVELOPING SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS
IN THE 21ST CENTURY UNDER THE MAE HONG SON SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹เรณุกา โสภาลัย และ ²สุนทร ทองคำพงษ์
¹Raynuka Sopalai and ²Sunate Tongkumpong

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, ประเทศไทย
Northern College of Tak, Thailand

¹ranuka_so@hotmail.com

Received: July 28, 2024; **Revised :**November 20, 2024; **Accepted :**December 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 238 คน และแหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน มีระดับสภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ด้านทักษะทาง

¹ นิสิต, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

² อาจารย์, ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

เทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก และด้านทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ช่องทางในการสื่อสารให้เหมาะสม มีความทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ มีการกลั่นกรองข้อมูลเนื้อหาข่าวสารเป็นอย่างดี ควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ แสดงความยินดี ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ควรมีการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ จุดเน้น ไปสู่โครงการกิจกรรมได้เป็นรูปธรรมและชัดเจน และควรจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ กิจกรรมนอกกรอบภายในสถานศึกษา จัดหาโปรแกรม แอปพลิเคชันเพื่อทดสอบทักษะความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ

คำสำคัญ : ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aims to study the conditions and development guidelines for the managerial skills of educational administrators in the 21st century under the jurisdiction of the Mae Hong Son Educational Service Area Office. The sample group consists of educational administrators and teachers in schools affiliated with the Mae Hong Son Educational Service Area Office in the academic year 2566, totaling 238 individuals. The sources of data include 9 expert individuals. Research tools used include questionnaires and structured interviews. Data analysis involves determining frequency, percentages, standard deviations, and content analysis. The research findings indicate that the overall level of skills among educational administrators in the 21st century under the jurisdiction of the Mae Hong Son Educational Service Area Office, in all five dimensions, is at a high level. Upon considering each dimension, it was found that the highest average score was in visionary leadership skills, which was at a high level. Following that, relationship-building skills were also at a high level, followed by technology and digital literacy skills, analytical and creative thinking skills, and communication skills, all at high

levels, respectively. Regarding the development guidelines for the managerial skills of educational administrators in the 21st century under the jurisdiction of the Mae Hong Son Educational Service Area Office, it was found that educational administrators should use communication channels appropriately, keeping up with the times and events. They should filter content information well, organize social gatherings, express appreciation, praise, and reward appropriately on various occasions. They should develop themselves to have knowledge and abilities in using digital technology, and bring vision into practice by setting missions, objectives, strategies, and focal points towards projects and activities in a realistic and clear manner. Moreover, they should organize novel activities, and extracurricular activities within the school, and provide programs and applications to continuously test creative thinking skills.

Keywords: Skills of school administrators, The 21st

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการ

เปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการ ประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 3)

ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วนี้ สถานศึกษาจะต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการปรับรูปแบบวิธีการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ความรู้จากกระบวนการ ได้รับความรู้และการลงลึกในความรู้ที่เป็นการสร้างสรรค์ความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการกระทำ จากงานหรือจากกิจกรรมในบริบทหรือปัญหาในโลกที่เป็นจริง ซึ่งเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิด (thinking skills) จากทักษะขั้นต่ำไปสู่ทักษะขั้นสูงกว่าตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) คือจากทักษะการคิดในระดับความจำ ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้ไปสู่ทักษะการคิดในระดับการวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 (Churches, 2008 : 5)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกและตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เผาพาน, 2559 : 301) คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสมเร่ง

ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น และมีทักษะทัดเทียมเป็นที่ยอมรับของชาติอื่นและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (สมหมาย อ่าดอนกลอย, 2556 : 4) การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสาระวิชาหลัก และทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศ เทคโนโลยี (ศศิรดา พงษ์ไทย, 2559 : 35) ทำให้ทักษะการบริหารของผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาระบบการศึกษาภายในประเทศแสวงหาวิธีการ ทักษะและความสามารถในการนำพาองค์กรทางการศึกษาไปสู่โลกแห่งการเปลี่ยนหรือโลกศตวรรษใหม่ (บุญมา พงษ์ศรีสาร, 2561 : 47) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา และตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการมีวิสัยทัศน์ ความสามารถทางวิชาการ นักสร้างพลังและแรงบันดาลใจเชิงบวก การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เทคโนโลยี และดิจิทัล การตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ มนุษยสัมพันธ์ คุณธรรมจริยธรรม และคิดหาเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการวางแผนการจักระบบระเบียบการกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้เวลาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (ปีทมา ประทุมสุวรรณ, 2562 : 35)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีเขตบริการการศึกษา 7 อำเภอ คือ อำเภอป่าเย็บ อำเภอปางมะผ้า อำเภอเมือง อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย ซึ่งการจัดการศึกษาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน มีผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการทดสอบต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน, 2565 : 11)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน และเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผน แก้ไข ตลอดจนการบริหารงานที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ใช้การวิจัยแบบเชิงปริมาณ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 508 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 238 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเพื่อหาแนวทางพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน กำหนดขอบเขตการวิจัยจากการวิเคราะห์ ปัญหาที่พบในขั้นตอนที่ 1 ทั้ง 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการสร้าง ความสัมพันธ์ 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล 4) ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ 5) ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน มีระดับสภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก และด้านทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่และอันดับความสำคัญ จำนวน 5 ด้าน สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านทักษะการสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสม มีความทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ มีการกลั่นกรองข้อมูลเนื้อหาข่าวสารเป็นอย่างดี รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ทักษะการสื่อสารในด้านต่างๆ อย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน เพื่อให้เกิดรูปธรรม เพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติงานของครู อันดับสาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกรูปแบบการสื่อสารที่สอดคล้องกับตรงกับความต้องการของครู และเป็นไปตามศักยภาพ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานที่มีคุณภาพ และอันดับสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสาร เช่น Website, Line, Facebook เป็นต้น และมีความชัดเจน

2.2 ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ แสดงความยินดี ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติงานตามความถนัด อันดับสาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ และอันดับสุดท้าย ผู้บริหารควรมีความเข้าใจในวัฒนธรรมขององค์กร รับฟังความคิดเห็น มีความเป็นกันเอง ให้คำปรึกษาผู้ใต้บังคับบัญชาได้ และมีแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน

2.3 ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในสถานศึกษารวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและบริหารงานในสถานศึกษา อันดับสาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ดิจิทัลในการสื่อสารและเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงาน และอันดับสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการใช้ระบบเทคโนโลยีของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยี จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี

2.4 ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ จุดเน้น ไปสู่โครงการกิจกรรมได้เป็นรูปธรรมและชัดเจน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาหาความรู้ การเข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีผลงานเชิงประจักษ์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา อันดับสาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการวิเคราะห์ศักยภาพและความสามารถของบุคลากรในองค์กร และอันดับสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้ครูและบุคลากรได้นำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนางานให้เกิดประสิทธิผลที่สูงขึ้น

2.5 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ กิจกรรมนอกกรอบภายในสถานศึกษา จัดหาโปรแกรม แอปพลิเคชันเพื่อทดสอบทักษะความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาควรคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์ อันดับสาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อฝึกฝนการวิเคราะห์ กระบวนการทำงาน อุปสรรค โอกาส ตลอดจนนำผลการวิเคราะห์ไปคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในทางสร้างสรรค์ และอันดับสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากรเพื่อสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Platform) เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและนักเรียน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนมีประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า การบริหารโรงเรียน ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารโรงเรียน ต้องให้ความสำคัญและมีทักษะทางการบริหารทุก ๆ ทักษะ อย่างเพียงพอ การบริหารต้องอาศัยการวางแผน เป้าหมายและทิศทางในการขับเคลื่อน มีการแนว ทางการทำงานด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์ และอาศัยเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา มีความสามารถในการ สื่อสารและบริหารคนได้อย่างรวดเร็วและทันเวลา อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนต้องมีทักษะในการจูง ใจให้บุคลากรทำงานออกมาได้อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง กรุงชาติ (2561 : 114) ได้ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร สถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564 : 177) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์หาอำนาจพยากรณ์ และแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษ ที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากและประสิทธิผล โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

พิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านทักษะการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาสามารถสื่อความหมายด้วยการพูด เขียน สิ่งการที่ชัดเจนเข้าใจง่าย ผู้ร่วมงานสามารถ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ ตีความหมาย แยกแยะเนื้อหาสาระ ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อถ่ายทอดเป็นคำสั่งลายลักษณ์อักษรได้อย่างถูกต้อง และสามารถสร้างความ เข้าใจระหว่างผู้ร่วมงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Binkley (2012 : 211) ศึกษาผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนมัธยม พบว่า ความสำเร็จ ของผู้บริหารขึ้นอยู่กับทักษะความรู้ และประสบการณ์ในการบริหาร ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นมากต่อ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยม และทักษะความสามารถที่มีความสำคัญต่องาน คือ ทักษะด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ การจัดการเรื่องความขัดแย้ง การมีมนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ ความสามารถในการจัดการองค์กรโดยเน้นที่การจัดการและการนิเทศเป็นสำคัญ

1.2 ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยอมรับนับถือให้เกียรติผู้อื่น สามารถปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี และมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมและวัฒนธรรมของบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561 : ง) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 และเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Binkley (2012 : 211) ศึกษาผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนมัธยม พบว่า ผลสำเร็จของผู้บริหารขึ้นอยู่กับทักษะความรู้ และประสบการณ์ในการบริหาร ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นมากต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยม และทักษะความสามารถที่มีความสำคัญต่องาน คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การจัดการเรื่องความขัดแย้ง การมีมนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ ความสามารถในการจัดการองค์กรโดยเน้นที่การจัดการและการนิเทศเป็นสำคัญ

1.3 ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลให้กับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อใช้ในพัฒนาการเรียนการสอน จัดให้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง และผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการสั่งการเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานให้มีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรศร เจียมทอง (2561 : 87) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับ

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านภาษาเพื่อการสื่อสารเทคโนโลยี

1.4 ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Watson (2000 : 137) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของผู้นำในภาคเอกชนประเทศแคนาดา โดยใช้แบบสอบถามและการโทรศัพท์สัมภาษณ์ ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำในภาคเอกชนรับรู้ถึงความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการเรียนรู้ ทักษะการสอน การเจรจาต่อรอง ทักษะระหว่างบุคคล จริยธรรม ทักษะของการเป็นผู้ประกอบการ การแก้ปัญหา ความคิดริเริ่ม ความอดทน การใช้เทคโนโลยีและการต้นตัวกับกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นความสามารถที่สำคัญของผู้นำ การปรับวิธีการลดขนาดกำลังคนในการทำงานและยอมรับในความหลากหลายของสังคมที่มีความสำคัญด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้นำให้ความสำคัญในการที่จะผลักดันให้วิสัยทัศน์ มีการนำไปปฏิบัติขยายแนวคิดสู่บริบทโลกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาเห็นความสำคัญของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ ควรเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้นำที่มุ่งสอนอนาคตอย่างมีวิสัยทัศน์ในโลกาภิวัตน์และความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น การติดต่อสื่อสารการทำงานเป็นทีม เพื่อการก้าวเข้าสู่ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

1.5 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าแสดงออกอยู่บ่อยครั้ง และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ คิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดำเนิน เพียรคำ (2561 : 101) ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ทักษะการริเริ่มสร้างสรรค์ และการเป็นตัวของตัวเอง อยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาทักษะการริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นตัวของตัวเอง กำหนดเป้าหมายซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานให้สถานศึกษาถือปฏิบัติร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่ นิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ยกย่อง เชิดชูเกียรติผู้บริหารที่มีผลงานเชิงประจักษ์ คัดเลือก

สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดีเด่น (Best Practice) เพื่อเป็นต้นแบบการดำเนินงาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านทักษะการสื่อสาร แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ช่องทางในการสื่อสารให้เหมาะสม มีความทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ มีการกลั่นกรองข้อมูลเนื้อหาข่าวสารเป็นอย่างดี อาจเป็นเพราะว่า การประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษาไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอก ทำให้ชุมชนได้ทราบถึงผลงานของสถานศึกษาที่ได้ดำเนินกิจกรรม เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กร เป็นการจัดให้มีเครือข่ายการประสาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติ อติกาญจน์ ศรีสังข์ (2564 : 96) ศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรพัฒนาด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี โดยการพัฒนาระบบเครือข่ายออนไลน์ภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่ออำนวยความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่

2.2 ด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ แสดงความยินดี ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม อาจเป็นเพราะว่า การพบปะให้สังสรรค์กัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความยินดี ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลในโอกาสต่าง ๆ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือและเป็นการสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนทิพย์ ธนะวดี (2562 : 95) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 2) เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำแนกตามเพศ อายุระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานขนาดโรงเรียน และประเภทโรงเรียน 3) ศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4 แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พิจารณาจาก ความถี่สูงสุดในรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์นอกเวลาทำงานภายในหน่วยงานเพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรี

2.3 ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อาจเป็นเพราะว่า เนื่องมาจากในปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับมีนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ทางด้านเทคโนโลยี สามารถนำไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564 : 177) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์หาอำนาจพยากรณ์ และแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารควรมีความรู้ และความชำนาญในเรื่องการใช้เทคโนโลยี โปรแกรมหรือเครื่องมือที่มีความทันสมัยมาใช้ในการบริหารงาน มีการคิดค้นหรือสรรหานวัตกรรมในการบริหารจัดการหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้านทักษะกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรเป็นบุคคลที่มองเห็นภาพในอนาคต ช่องทางหรือโอกาสที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ กำหนดเป้าหมายและเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารต้องทำการฝึกฝนจากการวิเคราะห์เป็นหลัก ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะหรือเชื่อมโยงสิ่งความสัมพันธ์ของต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ควรมีกระบวนการทำงานที่แปลกใหม่คิดค้นวิธีการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพรวมถึงมีวิธีการคิดนอกกรอบ

2.4 ด้านทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ จุดเน้น ไปสู่โครงการกิจกรรมได้เป็นรูปธรรมและชัดเจน อาจเป็นเพราะว่า การบริหารต้องอาศัย

การวางแผน เป้าหมายและทิศทางในการขับเคลื่อน มีการแนวทางการทำงานด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์และอาศัยเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา มีความสามารถในการสื่อสารและบริหารคนได้อย่างรวดเร็วและทันเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดำเนิน เพียรคำ (2561 : 101) ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) แนวทางการพัฒนาทักษะวิสัยทัศน์ สถานศึกษาพัฒนาระบบการวางแผนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อบรมพัฒนาทักษะการบริหาร ศึกษาดูงานโรงเรียนใกล้เคียงที่ประสบความสำเร็จนำไปใช้พัฒนาโดยการจับคู่วิทยฐานะคู่ขนานร่วมพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

2.5 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ กิจกรรมนอกกรอบภายในสถานศึกษา จัดทำโปรแกรม แอปพลิเคชันเพื่อทดสอบทักษะความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ อาจเป็นเพราะว่า การทำงานในปัจจุบันหากมีกระบวนการทำงานใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาก็ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564 : 177) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์หาอำนาจพยากรณ์ และแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะหรือเชื่อมโยงสิ่งความสัมพันธ์ของต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ควรมีกระบวนการทำงานที่แปลกใหม่คิดค้นวิธีการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพรวมถึงมีวิธีการคิดนอกกรอบ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกและตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา และตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการมีวิสัยทัศน์ ความสามารถทางวิชาการ นักสร้างพลังและแรงบันดาลใจเชิงบวก การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เทคโนโลยีและดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยยนต์เผาวาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ในการประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21. กาฬสินธุ์ : มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ดำเนิน เพียรคำ. (2561). แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. รายงานการศึกษาส่วนบุคคลหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.). รุ่นที่ 8, สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญมา แพ่งศรีสาร. (2561). คุณลักษณะผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษใหม่. วารสาร มจรนครน่านปริทรรศน์, 2(2), 131 – 141.
- ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. รายงานการวิจัย, เทคโนโลยีราชวมงคล ธิญบุรี.

- ศรินทิพย์ ธนะวดี. (2562). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- ศศิธรดา แวงไทย. (2559). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย, 6(1), 7-11.*
- สมหมาย อ่ำดอนกลอย. (2556). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสาร บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 7(1), 1-7.*
- สัตตบุษย์ โปธิรุท. (2564). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน. (2565). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2564. แม่ฮ่องสอน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.*
- อดิภาณูจน์ ศรีสังข์. (2564). *ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- Binkley, M. (2012). *Defining Twenty-First Century Skills*. Netherlands: Springer.
- Churches, A. (2008). *21st century pedagogy*. Retrieved from <http://edorigami.edublogs.org>
- Watson S.H. (2000). *Leadership Requirements in the 21 st Century : The perceptions of Canadian Private Sector Leaders*. n.p.